

ВСТУП

Однією з ведучих галузей матеріального виробництва, що відіграє значну роль у розвитку народногосподарського комплексу України, є транспорт. Від його надійної роботи значною мірою залежить ефективність виробничих зв'язків.

Не проста економічна ситуація в нашій країні, вимагає від перевізників підвищеної уваги при розгляданні питань організації й управління доставкою вантажів. При розгляданні цих серйозних завдань виникає необхідність підвищення точності планування, аналізу й економічної оцінки роботи, як великих транспортних систем, так і окремих підприємств. Тільки на основі ощадливої діяльності підприємства можлива розробка раціональних ресурсосбережних схем перевезення вантажів. Вірне економічне рішення є запорукою успішного розвитку підприємства, і одержання їм стабільного прибутку.

Стратегія розвитку регіональної економіки тісно взаємозв'язана з транспортно-логістичним обслуговуванням. Транспорт є тією ланкою, від якої залежить якість, оперативність доставки вантажів від виробників до споживачів. Проте підняття якості обслуговування на новий рівень можливо за рахунок інноваційних технологій, які включають як використання нових підходів до організації транспортного лудіння, так і застосування сучасних інформаційних процесів.

Сьогодні як ніколи актуальні завдання збільшення об'ємів перевезень, підвищення економічної ефективності діяльності численних вітчизняних вантажних перевізників і експедиторів. І не лише на внутрішніх лініях. Як свідчить зарубіжний досвід, якісні скачки в транспортній сфері можна досягти

					РКБ.ТЛ-441.002.ПЗ	Арк.
Змн	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		7

лише за рахунок використання нових технологій забезпечення процесів перевезень, що відповідають сучасним вимогам і високим міжнародним стандартам, зокрема, за рахунок розширення освоєння принципів логістики. У перспективі саме логістика дасть можливість багатьом вітчизняним транспортним підприємствам поправити свої фінансові справи на внутрішньому і зовнішньому ринку, підвищити рейтинг, об'єми перевезень і, нарешті, позбавитися від ролі субпідрядників провідних іноземних фірм там, коли їх можливості набагато вищі.

Необхідність нестандартних логістичних підходів у практиці підприємств перевізників обумовлена, насамперед, переходом від ринку продавця до ринку покупця, який змушує перевізників гнучко реагувати на швидко мінливі пріоритети споживачів.

Принципова новизна логістичного підходу до керування підприємством полягає в комплексній оцінці ролі перевізника на ринку транспортних послуг, в аналізі й розгляді таких найважливіших показників як ефективність і результативність транспортної роботи, класифікації показників втрат стосовно перевізної компанії.

Факт прикордонного розміщення Луганської області стимулює транзитні міждержавні потоки матеріалів, людей, інформації та послуг, що виступає вагомим чинником інтенсивного зростання інфраструктурного забезпечення території, насамперед його логістичної складової. З проміжної ланки господарської системи інфраструктура перетворюється на безпосереднього активного учасника, регулятора та координатора економічних процесів, виконуючи функцію самостійного виробника послуг у різних сферах економічної діяльності.

Метою дипломної роботи є висвітлення особливостей визначення раціональних маршрутів доставки вантажів на основі логістичного підходу.

					РКБ.ТЛ-441.002.ПЗ	Арк.
Змн	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		8

1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЛОГІСТИЧНОГО КАНАЛУ ДОСТАВКИ ВАНТАЖІВ

1.1 Суть та завдання транспортної логістики.

Логістика - наука про планування, управління, контроль і регулювання руху матеріальних і інформаційних потоків у просторі і в часі від їхнього первинного джерела до кінцевого споживача.

Логістична наука виступає як дисципліна, що включає в себе закупівельну або постачальну логістику, логістику виробничих процесів, збутову або розподільну логістику, транспортну логістику, інформаційну або комп'ютерну логістику і ряд інших [3].

Транспорт – це галузь матеріального виробництва, що здійснює перевезення людей і вантажів. У структурі суспільного виробництва транспорт відноситься до сфери виробництва матеріальних послуг, що відображено на рис. 1.1.

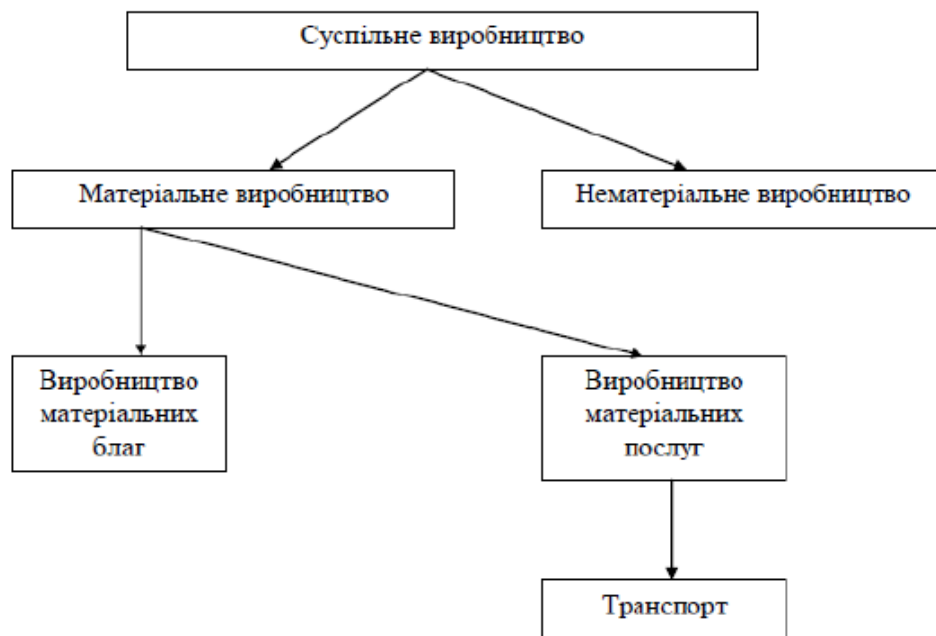

Рис. 1.1 Місце транспорту в структурі суспільного виробництва

Змн	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата

Значна частина логістичних операцій на шляху руху матеріального потоку від первинного джерела сировини до кінцевого споживання здійснюється з застосуванням різних транспортних засобів. Витрати на виконання цих операцій складають до 50% від суми загальних витрат на логістику.

Транспорт представляє собою систему, яка складається з двох підсистем: транспорт загального користування та транспорт незагального користування.

Транспорт загального користування - галузь народного господарства, що задовольняє потреби всіх галузей народного господарства і населення в перевезеннях вантажів і пасажирів. Транспорт загального користування обслуговує сферу обігу і населення. Його часто називають магістральним (магістраль – основна, головна лінія в якій-небудь системі, у даному випадку, у системі шляхів повідомлення). Поняття транспорту загального користування охоплює залізничний транспорт, водний транспорт (морський і річковий), автомобільний, повітряний транспорт і транспорт трубопровідний.

Транспорт незагального користування - внутрішньовиробничий транспорт, а також транспортні засоби усіх видів, що належать нетранспортним організаціям.

Організація переміщення вантажів транспортом незагального користування є предметом вивчення виробничої логістики. Завдання вибору каналів руху товару вирішуються в області розподільної логістики.

Предметом транспортної логістики є комплекс завдань, пов'язаних з організацією переміщення вантажів транспортом загального призначення.

До завдань транспортної логістики в першу чергу відносять завдання, розв'язання яких підсилює узгодженість дій безпосередніх учасників транспортного процесу. Актуальність у вирішенні таких завдань виникає у випадку, коли обсяг транспортної роботи виділяється у великий самостійний масив (наприклад при функціонуванні транспорту загального користування, а також в деяких випадках транспорту незагального користування).

					РКБ.ТЛ-441.002.ПЗ	Арк.
Змн	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		10

Застосування логістики в транспорті, так само, як і на виробництві або в торгівлі, перетворює контрагентів із конкуруючих сторін у партнерів, що взаємодоповнюють один одного в транспортному процесі.

Логістика, як відзначалося, це єдина техніка, технологія, економіка і планування. Відповідно, до завдань транспортної логістики варто віднести забезпечення технічної і технологічної сполученості учасників транспортного процесу, узгодження їхніх економічних інтересів, а також використання єдиних систем планування. Коротко охарактеризуємо кожне з цих завдань [10].

Технічна сполученість у транспортному комплексі означає погодженість параметрів транспортних засобів як усередині окремих видів, так і в міжвидовому розрізі. Ця погодженість дозволяє застосовувати модальні перевезення, працювати з контейнерами і вантажними пакетами.

Технологічна сполученість припускає застосування єдиної технології транспортування, прями перевантаження, безперевантажувальне повідомлення.

Економічна сполученість - це загальна методологія дослідження кон'юнктури ринку і побудови тарифної системи.

Спільне планування означає розробку і застосування єдиних планів, графіків.

До завдань транспортної логістики можна також віднести наступні:

- вибір виду транспортного засобу;
- вибір типу транспортного засобу;
- спільне планування транспортного процесу зі складським і виробничим;
- спільне планування транспортних процесів на різних видах транспорту у випадку змішаних перевезень;
- забезпечення технологічної єдності транспортно-складського процесу;
- визначення раціональних маршрутів доставки.

Деякі фахівці виділяють також нові, більш сучасні завдання транспортної логістики:

- Ініціалізація логістичного циклу (організація постачань починається з одержання логістичних даних, необхідних для управління процесом транспортування. Такі дані при продажі товарів збираються з замовлень, що

					РКБ.ТЛ-441.002.ПЗ	Арк.
Змн	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		11

повинні бути виконані (тобто в "кінці" каналу збуту), а при покупці товарів - із замовлень, уже готових до виконання постачальниками (тобто в "кінці" каналу постачання). Під логістичними даними розуміються будь-які дані, що дозволяють визначити можливі схеми транспортування, зробити попередній розрахунок вартостей послуг, визначити профілі контролю за транспортуванням і т.д. У якості прикладів таких даних можна привести дані про наявність товарів на складі готової продукції, характер товарів, тип упакування, вид основного транспорту, змушених місцях перевантаження і багато іншого).

- Визначення одиниці вантажу, що транспортується, (ОТВ), консолідація вантажів у пункті відправлення (на підставі отриманих логістичних даних визначаються одиниці вантажу, що транспортуються, з цього моменту починається процес управління. На цій стадії логістичного циклу виконується процедура об'єднання (консолідації) першого рівня. Ця процедура полягає в тому, щоб згрупувати в пункті відправлення, для першого «плеча» або на весь період транспортування, одиниці вантажу, що транспортуються, і які мають подібні характеристики. Відзначимо, що можливо визначити одиниці вантажу, що транспортуються, без одержання логістичних даних із каналів збуту і/або постачання (наприклад, при повторному транспортуванні).

- Вибір схеми транспортування (для кожної одиниці вантажу, що транспортується, необхідно підібрати відповідну схему транспортування. Під схемою транспортування розуміється послідовність етапів, кожний із яких являє собою фізичне переміщення вантажу або виконання визначеного завдання у визначеному місці. Для кожного етапу підшукується виконавець відповідно до комерційних умов, що надалі дозволить зробити попередній розрахунок транспортних витрат).

- Консолідація по шляху проходження (фіксування схеми транспортування для кожної одиниці вантажу, що транспортується, дозволяє виконати процедуру об'єднання вантажів по шляху проходження, інакше кажучи, консолідацію другого рівня. Об'єднання вантажів по шляху проходження

					РКБ.ТЛ-441.002.ПЗ	Арк.
Змн	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		12

відбувається шляхом порівняння схем транспортування для декількох одиниць вантажів, що транспортуються. Порівняння схем робиться щодо місць перевантажень, що є «розміткою» схеми транспортування. Після виконання процедури консолідації другого рівня в наявності є вся необхідна інформація для здійснення попереднього розрахунку вартості наданих послуг (укладання попереднього рахунку-фактури, визначення суми платежу і т.д.), укладання досьє інструкцій і визначення профілів фізичних і адміністративних подій, що відповідають обраній схемі, що використовуються для контролю процесу доставки).

- Розрахунок рахунків-фактур, одержуваних від зовнішніх виконавців (знання схеми транспортування для кожної одиниці вантажу, що транспортується, і об'єднань вантажів на окремих етапах дозволяє розрахувати вартість послуг кожного зовнішнього виконавця). Це у свою чергу забезпечує можливість:

- визначити загальну вартість транспортних послуг для кожної ОТВ;
- організувати необхідне фінансове забезпечення;
- зіставити надалі зобов'язання кожного виконавця і подані ним рахунки-фактури.

- Укладання досьє інструкцій для виконавців (використовуючи дані про одиниці вантажу, що транспортуються (вага, об'єм, характер вантажу, упакування і т.д.), і додаткову інформацію про обрану схему транспортування, складається досьє інструкцій для виконавців, що діють на окремих етапах. Ці досьє направляються за призначенням будь-яким із заздалегідь передбачених способів.

- Визначення профілів подій для контролю процесу доставки. (фіксування схеми транспортування дозволяє визначити профіль фізичних подій і профіль адміністративних подій для контролю процесу доставки вантажу. Профіль являє собою упорядкований список подій, що повинні послідовно здійснитися при нормальному виконанні транспортування вантажу. Для кожної події, зокрема, задається планована дата його здійснення).

					РКБ.ТЛ-441.002.ПЗ	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		13

1.2. Організація транспортування в комплексі логістичних процедур

Процес переміщення товарно-матеріальних цінностей, який здійснюється транспортом, є частиною процесу суспільного відтворення, тому що бере участь у виробництві або як елемент технологічного процесу, або як самостійний процес, що робить можливим здійснення основних технологічних операцій.

Транспорт - галузь матеріального виробництва. Він має свою продукцію - це сам процес переміщення. Але транспортна продукція не має визначеної речової форми. Вона являє собою додаткові транспортні витрати, що пов'язані з переміщенням товарно-матеріальних цінностей. Чиста продукція транспорту - це прибутки від перевезень пасажирів і вантажів за відрахуванням експлуатаційних витрат (витрат на паливо й електроенергію, матеріали, амортизаційні відрахування та ін.).

Роль транспорту істотно змінюється з розвитком логістичних систем. У рамках логістичної технології дисципліна транспортного обслуговування визначається сьогодні не інтересами окремого відправника (одержувача), а оптимальним співвідношенням витрат і прибутків в зазначеному циклі виробництва і споживання.

Новий підхід до транспорту, як до складової частини більш великої системи, тобто логістичного ланцюга, привів до необхідності розглядати його в різних аспектах. З погляду вивчення ефективності роботи окремих видів транспорту інтерес представляють перевезення вантажів між пунктами відправлення і призначення на кожному з них (наприклад, із порту в порт або з терміналу на термінал). Однак із позиції організації перевезень, доцільно аналізувати весь процес перевезення від вантажовідправника до вантажоодержувача (по системі «від дверей до дверей»). Якщо ж враховувати інтереси клієнтури, то тут необхідно взяти до уваги не тільки перевезення на магістральних видах транспорту, але й обробку, збереження, упакування і розпакування і всі зв'язані з цим процеси інформації, що супроводжують матеріальний потік. Такий підхід сприяє оптимальному виборі транспортних послуг, тому що якість перевезень,

					РКБ.ТЛ-441.002.ПЗ	Арк.
Змн	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		14

як правило, у більшій мірі впливає на загальні витрати, ніж собівартість перевезень.

Розглянемо основні види транспортування. За кількістю видів транспорту, що беруть участь у перевезенні вантажів, системи постачання поділяють на юнімодальні (один вид транспорту) і мультимодальні та інтермодальні (кілька видів транспорту). Ієрархічну піраміду (структуру) технології та організації перевезень наведено на рис. 1.2.

На вершині піраміди знаходяться інтермодальні перевезення, нижче - мультимодальні та юнімодальні міжрегіональні, далі - внутрішньообласні та міські перевезення спеціалізованими транспортними підприємствами і найнижчу сходинку займають місцеві перевезення окремими підприємствами та транспортом нетранспортних організацій [15].

Інтермодальні перевезення - система доставки вантажів у міжнародному сполученні кількома видами транспорту (за єдиним перевізним документом) і передачі вантажів у пунктах перевалки з одного виду транспорту на інший без участі вантажовласника в єдиній вантажній одиниці або транспортному засобі.

Основними принципами функціонування інтермодальної системи є:

- єдиний комерційно-правовий режим;
- комплексне розв'язання фінансово-економічних аспектів функціонування системи;
- використання систем електронного обміну даними, що забезпечує відстеження за переміщеннями вантажу, передачу інформації та зв'язок;
- єдність усіх ланок транспортного ланцюгу в організаційно - технологічному аспекті, єдина форма взаємодії та координація усіх ланок транспортного ланцюгу, що забезпечують таку єдність;
- кооперація всіх учасників транспортної системи;
- комплексний розвиток транспортної інфраструктури різних видів транспорту.

					РКБ.ТЛ-441.002.ПЗ	Арк.
Змн	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		15

Рис. 1.2. Ієрархічна структура перевезень

Інтермодальні перевезення мають такі переваги:

- нижчі транспортні витрати, пов'язані з тим, що кожен вид транспорту використовується на тій ділянці, для якої краще пристосований;
- вища економічна продуктивність та ефективність, завдяки чому зростає конкурентоздатність країни в глобальних масштабах;
- зменшення кількості дорожніх пробок та навантаження на інфраструктурні компоненти;
- отримання більших сум доходів від інвестицій в інфраструктуру;
- вища мобільність людей похилого віку та інвалідів;
- економніше споживання енергії, завдяки чому покращується якість повітря й інші екологічні параметри.

Мультимодальні перевезення - прямі змішані перевезення принаймні двома різними видами транспорту, здебільшого, у межах країни.

Юнімодальні перевезення - прямі перевезення лише одним видом транспорту. Застосовуються переважно за умов, коли відомі початковий та кінцевий пункти транспортування за відсутності проміжних операцій

складування і вантажопереробки. Критеріями вибору виду транспорту є вид та обсяг партії вантажу, час доставки, витрати на перевезення.

А-модальні перевезення - перевезення, управління якими здійснюється з єдиного диспетчерського центра незалежно від участі у перевезеннях різних видів транспорту.

Бімодальні перевезення - перевезення вантажів спеціалізованими транспортними засобами, обладнаними автомобільними шасі та залізничними колісними парами. Перевезення здійснюються як на дорогах, так і на рельсах у складі вантажних і навіть пасажирських потягів.

Сегментальні (роздільні) перевезення - перевезення, за яких перевізник, що організовує транспортування, приймає на себе відповідальність лише за ту частину перевезень, що здійснює особисто.

Змішані перевезення вантажів здійснюються, зазвичай, двома видами транспорту. Вантаж транспортується першим видом транспорту до першого пункту перевалки або вантажного терміналу без зберігання чи з короткостроковим зберіганням і з наступним завантаженням на інший вид транспорту.

1.3. Логістичний канал як форма логістичного утворення

В процесі реалізації функцій розподільчої логістики виникає тісна взаємодія між постачальниками і споживачами готової продукції, які утворюють дві мікрологістичні системи, пов'язані між собою логістичним каналом (каналом розподілу) [6].

Логістичний ланцюг – це складна система, що формується впорядкованою і взаємодіючою сукупністю фізичних чи юридичних осіб на ринку виробництва і постачання матеріальних ресурсів, виробництва та розподілу продукції, які виконують логістичні операції, спрямовані на доведення матеріального потоку від однієї логістичної системи до іншої та до кінцевого споживача.

					РКБ.ТЛ-441.002.ПЗ	Арк.
Змн	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		17

Взаємовідносини в такому ланцюзі формуються на підставі замовлень і пропозицій на ринку виробництва сировини (зі своїми постачальниками, посередниками, споживачами), виробництва і споживання продукції відповідного асортименту і якості, виконання роботи, надання послуги.

Логістичний ланцюг має такі характеристики: логістичний канал, логістичний цикл та логістичний центр.

Часто логістичний канал ототожнюють з каналом товароруху, каналом збуту, каналом розподілу. Але визначення всіх цих понять потребує певної субординації та уточнення. Так, логістичний канал є більш широким поняттям, ніж усі інші. Логістичний канал – це шлях, що формується частково впорядкованою сукупністю юридичних або фізичних осіб (постачальників, виробника і посередників), що об'єднані для досягнення спільної мети і забезпечують створення та доведення матеріального потоку від однієї логістичної системи до іншої та до кінцевого споживача. Логістичний канал складається з каналу постачання та каналу товароруху.

Канал постачання – частково впорядкована сукупність юридичних або фізичних осіб – постачальників сировини, матеріалів, напівфабрикатів, комплектуючих тощо, які забезпечують початкове створення матеріального потоку.

Канал товароруху – це частково впорядкована сукупність посередників (роздрібних та оптових, транспортно-експедиційних компаній) для доведення товарів від конкретного виробника до його кінцевих споживачів.

Тут має значення час з моменту оформлення замовлення на постачання продукції до її доставки кінцевому споживачу, який і визначає логістичний цикл.

Канали товароруху виконують важливі функції, зокрема:

- проводять маркетингові дослідження;
- збирають інформацію для планування і полегшення обміну;
- визначають умови закупівель і продажу продукції;
- стимулюють збут;

					РКБ.ТЛ-441.002.ПЗ	Арк.
Змн	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		18

- налагоджують і підтримують контакти з постійними покупцями;
- узгоджують ціни.

Канал збуту – це шлях від виробника товару безпосередньо до кінцевого споживача без посередників.

Канали товароруху можна класифікувати за багатьма ознаками (рис. 1.3).

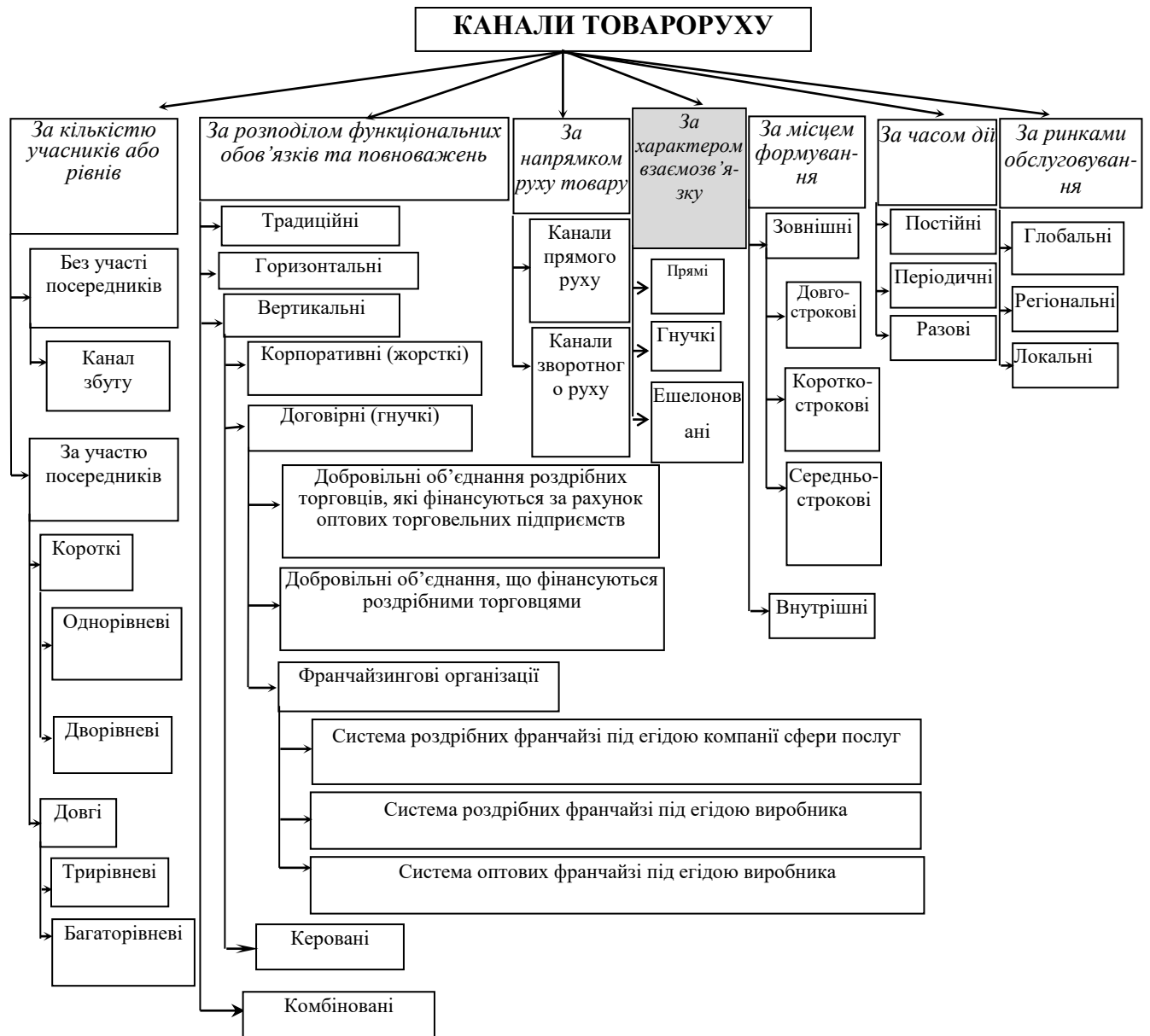

Рис. 1.3 Класифікація каналів товароруху

Логістичний канал має охоплювати не тільки сферу виробництва (її функціонування і внутрішній транспорт), але й інші ланки ланцюга, зокрема постачальників різних компонентів виробу й остаточний розподіл (рис. 1.4).

Рис. 1.4 Логістичний канал ланцюга

До початку виробництва функція, яку виконує канал, полягає в передачі товару вперед одним або декількома паралельними потоками або в об'єднанні необхідних до певного моменту компонентів. Ця частина потоку має властивість концентрування на відміну від частини потоку, що діє після закінчення виробництва і має властивість розсіювання (рис. 1.5).

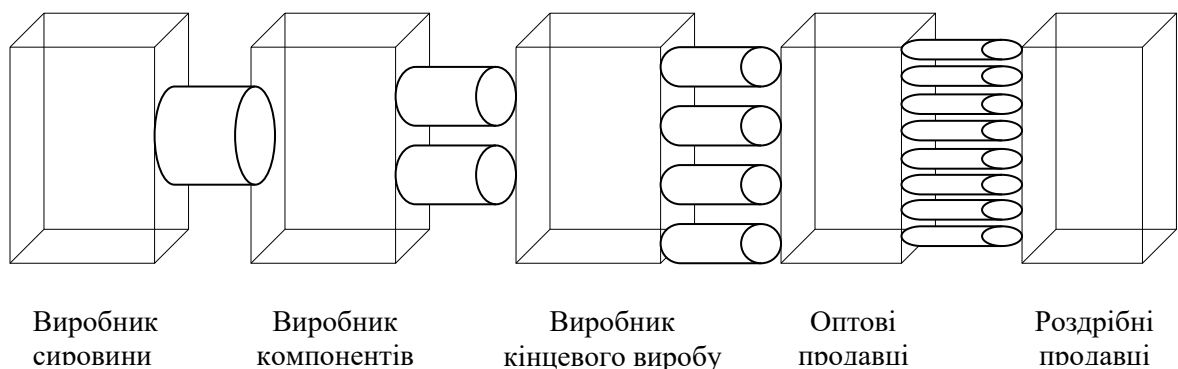

Рис. 1.5 Матеріальний потік, що проходить через елементи логістичного каналу

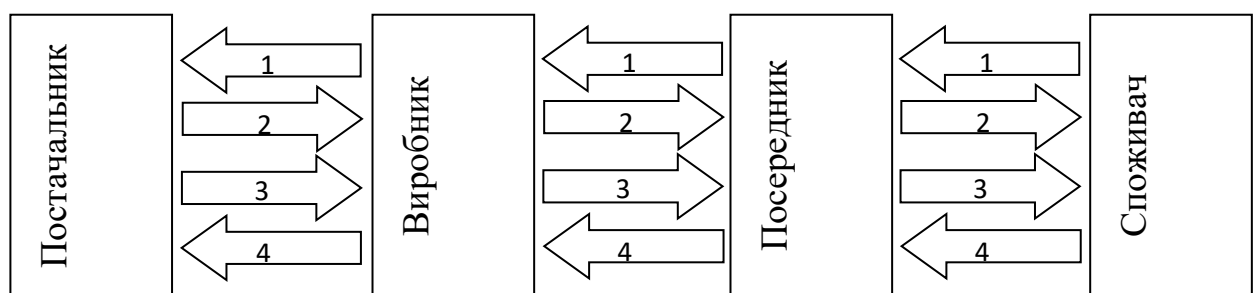

Рис. 1.6 Принципова схема логістичного каналу в розрізі взаємодії логістичних потоків

Останні досягнення теорії та практики логістики зумовили формування так званих логістичних центрів. Логістичний центр – одна юридична особа, яка бере на себе виконання значної частини логістичних операцій (транспортування, складування, пакування, комплектація тощо) з централізацією на одному підприємстві (наприклад, транспортно-експедиційній організації) і наданню нових, раніше нехарактерних логістичних функцій.

Визначення логістики включає в себе чотири істотні елементи: координація, рух, загальна вартість та рівень сервісу. Логістика намагається мінімізувати загальну вартість руху й зберігання товарів, які використовуються і виготовляються фірмою. У логістиці існує багато елементів, що мають свою власну вартість. Це транспортування, складування, переміщення вантажів у межах виробництва тощо. Часто при зменшенні вартості одного з елементів вартість іншого зростає. Наприклад, при збільшенні кількості складів вартість зберігання зростає, тоді як витрати на транспортування знижуються завдяки більш близькому і зручному розташуванню складів по відношенню до споживачів.

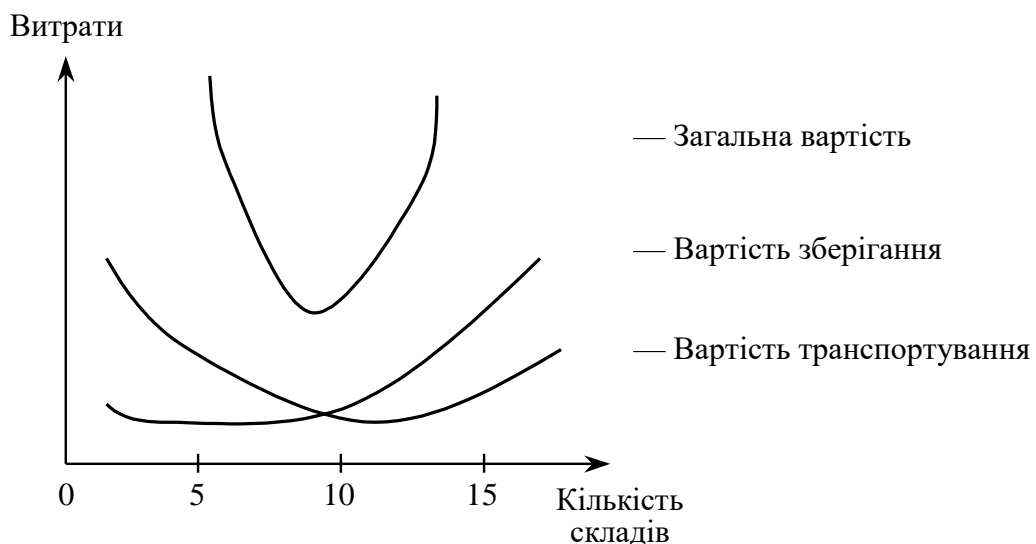

Рис. 1.7. Залежність загальної вартості від кількості складів, що використовуються

Як бачимо, мінімізація загальної вартості при використанні 10 складів принесе чистий прибуток.

Одним з ключових елементів стратегії є надання послуг споживачеві. Зрозуміло, що надмірно високий рівень послуг призводить до різкого

зростання вартості, у той же час мінімальний рівень сервісу може не задовольнити споживача й негативно позначитися на конкурентоспроможності фірми. Отже, постає питання необхідності компромісу між вартістю та рівнем сервісу. Як відомо, вартість сервісу нині різко зростає. Рішення про складування й зберігання товарно-матеріальних запасів, їх транспортування потребує ретельної координації. Дедалі більше фірм започатковують створення постійних комітетів, до складу яких входять керівники, відповідальні за різні аспекти діяльності, пов'язаної з організацією товароруху. Такий комітет на своїх регулярних засіданнях розробляє рекомендації щодо підвищення ефективності системи розподілу в цілому.

Канали товароруху є складовою розподільчої логістики. Рішення про вибір каналів товароруху — одне з найскладніших і найвідповідальніших. Кожний канал характеризується притаманними йому рівнями збуту та витрат: обравши конкретний канал, фірма повинна, як правило, використовувати його тривалий час. Кожна фірма має розробити кілька ринкових варіантів (шляхи досягнення ринку). На відміну від продажу, ці шляхи являють собою канали з одним, двома, трьома і більше рівнями посередників. Формування того чи іншого каналу вимагає вивчення основних варіантів його можливої структури з точки зору типу та кількості посередників. Управління каналом вимагає селекції та мотивування кваліфікованих посередників. Необхідно періодично проводити оцінку діяльності кожного окремого члена каналу, порівнюючи його колишні та нинішні показники збуту. Більшість розподільників пропонують свої товари ринку через посередників. Кожний з них намагається сформуванати власний канал. Канал товароруху — це сукупність фірм чи окремих осіб, які беруть на себе або допомагають передати певний товар комусь іншому або право власності на певний товар чи послугу на їх шляху від виробника до споживача.

Використання посередників пояснюється в основному ефективністю їхньої діяльності щодо забезпечення широкої доступності товару і доведення його до цільових ринків. Завдяки своїм капіталам, досвіду, спеціалізації та масштабу діяльності посередники пропонують фірмам більш широкий спектр послуг. На

					РКБ.ТЛ-441.002.ПЗ	Арк.
Змн	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		22

рис. 1.8 подана схема одного з основних джерел економії, що досягається завдяки використанню посередників.

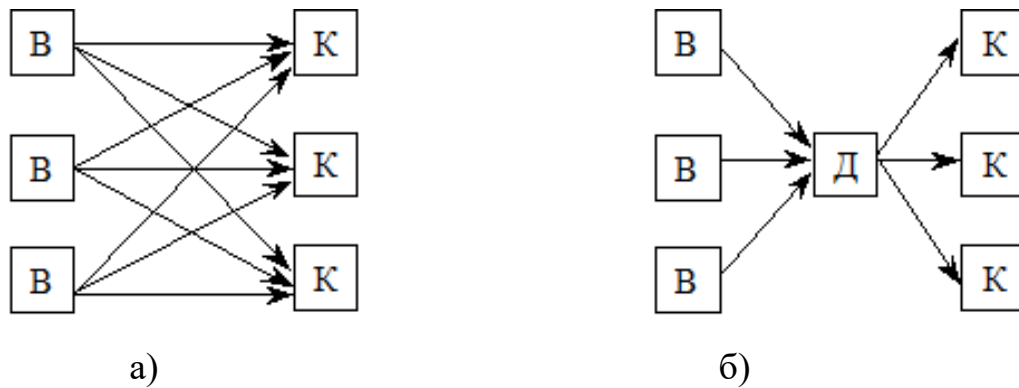

Рис. 1.8 Контакти між виробниками і споживачами (а)
Контакти за участь дистриб'ютора (б)

Умовні позначення:

В — виробник;

К — клієнт;

А — кількість контактів ($V \cdot K = 3 \cdot 3 = 9$);

Д — дистриб'ютор;

В — кількість контактів ($V + K = 3 + 3 = 6$).

Таким чином, логістичний канал — це мережа робочих взаємозв'язків, котрі забезпечують оптимальний рух та розміщення запасів. До складу логістичних операцій входять також транспортування, збереження запасів, вантажопереробка, обробка замовлень, а, крім того, різні види послуг, що створюють додаткову вартість.

Можна зробити висновок, що ланки каналу, які пов'язані з фізичним розподілом (зберігання, транспортування, вантажопереробка, надання послуг), відносяться до логістики.

Довжина каналу визначається кількістю проміжних рівнів. Декілька каналів різної довжини зображено на рис. 1.9.

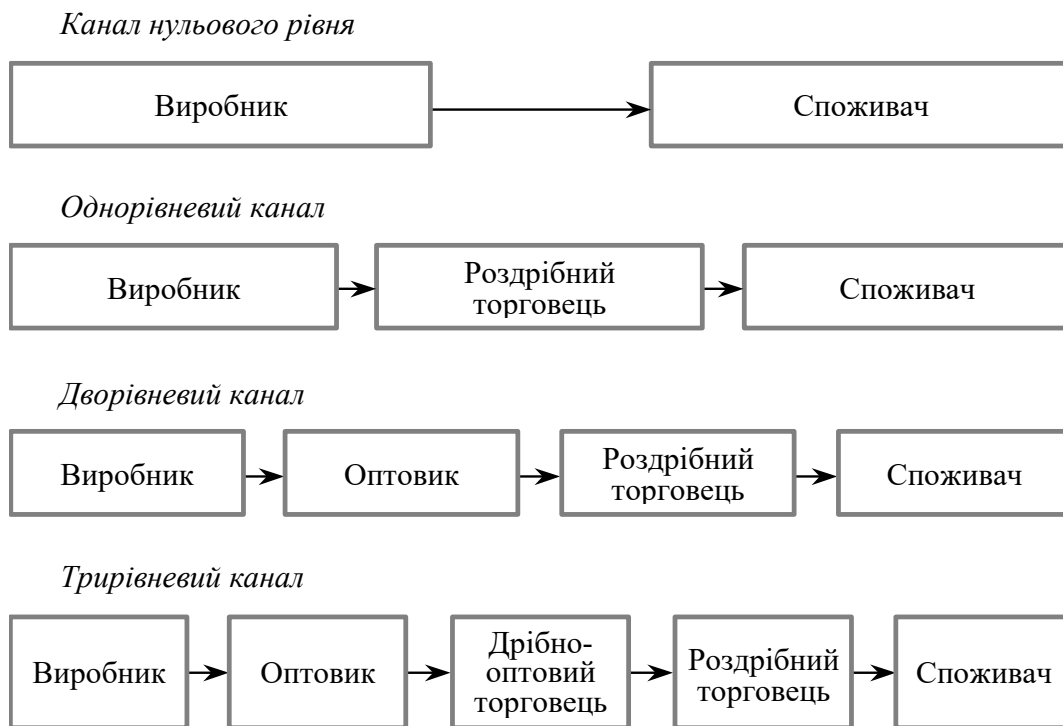

Рис. 1.9. Канали товароруку різних рівнів

Канал нульового рівня складається з виробника, який продає товар безпосередньо споживачу.

Однорівневий канал включає в себе одного посередника. На споживчих ринках цим посередником є роздрібний торговець, а на ринках товарів промислового призначення — агент зі збуту чи брокер.

Дворівневий канал складається з двох посередників. На споживчих ринках такими посередниками стають оптовий та роздрібний торговці, на ринках виробничого призначення — промислові дистриб'ютори та дилери.

Трирівневий канал має трьох посередників. Наприклад, у лісопереробній промисловості між оптовими та роздрібними торговцями досить часто стоїть дрібний оптовик. Дрібні оптовики купують товари у великих оптовиків та перепродають їх невеликим підприємствам роздрібної торгівлі, яких великі оптовики, як правило, не обслуговують.

Існують канали з великою кількістю рівнів, але вони трапляються рідко. З точки зору виробників, чим більше рівнів має канал товароруку, тим менше можливостей контролювати його.

Організації або особи, що становлять канал, виконують ряд функцій. В період ув'язнення угод - збір інформації, необхідної для забезпечення руху товарів по каналу, перейняття на себе ризиків, пов'язаних з функціонуванням каналу. В період завершення угод - організація руху (транспортування і складування) товару, дослідження і використання фінансових коштів для забезпечення руху товарів по каналу, перейняття на себе ризиків, пов'язаних з функціонуванням каналу.

Безпосередньо процес розподілу здійснюється шляхом реалізації наступних видів робіт: обробка замовлень, складування продукції і підтримка товарно-матеріальних запасів, транспортування товарів до місць споживання [2].

Обробка замовлень включає: отримання замовлення від споживача, розсіпку інформації про замовлення зацікавленим підрозділам підприємства, ухвалення рішення про виробництво продукції. Якщо потрібні споживачеві товари є на складі, то робиться їх відвантаження. Якщо товари на складі відсутні - виробництву передається замовлення на їх виготовлення.

Складування. Після завершення виробничого процесу підприємство вимушене зберігати товар до його відвантаження. Це обумовлено тим, що цикли виробництва і споживання рідко співпадають.

Підтримка товарно-матеріальних запасів. Для безперебійного забезпечення споживача необхідними йому товарами підприємство-виробник створює запаси товарно-матеріальних цінностей, які зберігаються на складах підприємства або в районах споживання. Запаси підтримуються на рівні, передбаченому спеціальними нормативами.

Завершальним етапом процесу реалізації є транспортування товару до місця споживання і доставка його споживачеві на передбачених договором (контрактом) умовах.

Таким чином, використання каналів розподілу приносить виробникові певні вигоди, оскільки забезпечує продаж продукції найбільш ефективними

					РКБ.ТЛ-441.002.ПЗ	Арк.
Змн	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		25

способами, дозволяє доводити продукцію до цільових ринків, економить витрати на розподіл.

1.4. Транспортні термінали як вид логістичних посередників

В останні роки логістичні фірми посередники почали створювати транспортні термінали, тобто з'явилися так звані логістичні термінали, з якими взаємодіють промислові підприємства і транспортні фірми.

Термінальні підприємства є самостійним господарчим суб'єктом, створеним для надання складських і транспортно-експедиційних послуг в цілях задоволення громадських потреб в них. Термінали можуть створюватись на державній муніципальній і змішаній формі власності. Спільні термінали, утворюють з участю іноземних юридичних осіб. В розвитку термінального господарства закордонні фірми зацікавлені при виконанні транзитних перевезень через територію України.

Основні завдання терміналів полягають у забезпеченні єдинства транспортного процесу, вантажопереробки і складування на короткий час при передачі вантажів з магістрального транспорту, перевезень в змішаному сполученні. Діяльність терміналів заснована на договірних умовах. Свої послуги термінали реалізують по договірним цінам і тарифам.

Послуги, котрі надаються робітниками терміналів, крім транспортно-складських, дуже різноманітні і не поступаються послугам, котрі надають інші види логістичних посередницьких організацій:

- узгодження часу прибуття і відправки вантажів при перевалці з одного виду транспорту на інші;
- митні, вантажні операції;
- прийняття вантажу на відповідальне збереження;
- сортування, комплектування, укрупнення і розукрупнення партій вантажу;
- переадресування вантажів, тарно-пакувальні операції;
- оформлення документів;

					РКБ.ТЛ-441.002.ПЗ	Арк.
Змн	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		26

- різні види експедиційних і транспортних послуг;
- інформаційні послуги, в тому числі і місце знаходження вантажу.

Всі ці операції можуть виконуватись комплексно або частково, в залежності від спеціалізації терміналів.

Термінали підрозділяються на універсальні, спеціалізовані. З урахуванням характеру зазначених послуг, вони можуть виконувати операції по вантажопереробці, складуванню, транспортно-експедиційному обслуговуванню та інші.

В залежності від району і масштабу діяльності, характеру територіальних зон обслуговування і спеціалізації, в залежності від видів вантажу можуть функціонувати міжрегіональні, регіональні, місцеві і міжнародні термінали. Міжрегіональні термінали забезпечують роботу великих транспортних вузлів, регіонів, підприємств, котрі мають поширені господарчі зв'язки. Регіональні термінали обслуговують транспортні вузли і підприємства, регіонального і місцевого значення. Міжнародні термінали пов'язані з обслуговуванням міждержавних господарських і транспортних зв'язків. Класифікація терміналів представлена на схемі.

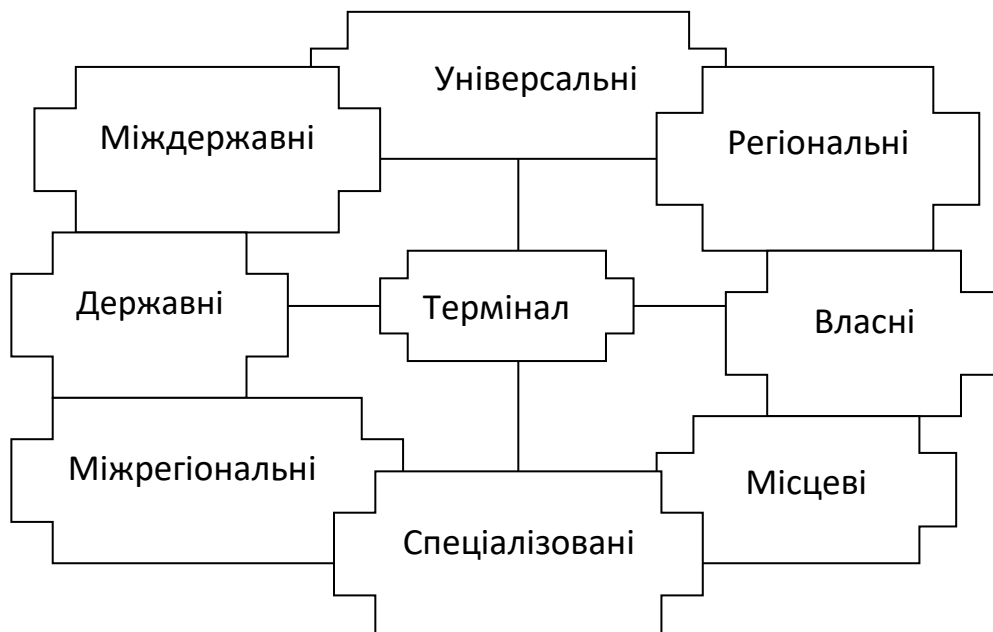

Рис. 1.10 Види терміналів

Універсальні термінали уявляють собою групу складських комплексів з дистрибуторським центром. Функцією цих терміналів є збір, завіз, розвіз, вантажопереробка в основному дрібних відправлень, збереження вантажу і інші логістичні послуги. Універсальні термінали можуть мати спеціалізовані складські приміщення і обладнання для вантажопереробки вантажів великої ваги, динамічних, швидкопсувних вантажів, а також контейнерні площадки. Як правило, ці термінали мають власні залізничні під'їзні колії. Основними операціями універсальних терміналів є:

- вивчення ринку транспортно-експедиційних послуг;
- оформлення угод з клієнтами і обробка замовлень;
- складування, збереження, комплектування вантажів;
- організація доставки вантажів;
- надання інформаційних послуг;
- надання послуг в оформленні документів і розрахунках по перевезенням;
- митні послуги.

Спеціалізовані термінали виконують операції по наданню різних видів послуг для визначеного виду вантажів. Спеціалізація терміналів дозволяє краще враховувати вимоги клієнтів по перевезенню, збереженню і переробці вантажів, підвищити ефективність логістичного управління і якість сервісу, знизити логістичні витрати.

При міжнародних перевезеннях на термінали завозять вантажі, котрі потребують виконання митних формальностей, під групування, збереження. Необхідність виконання цих чи інших операцій визначається видом вантажу, розміром відправки, відстанню перевезень, часом вантажопереробці та іншим. Для більш ефективного здійснення сортування, комплектування необхідне обладнання терміналу автоматизованою технікою.

При перевезенні між терміналами можуть бути використані різні види транспорту. При перевезенні автомобільним транспортом використовують автопоїзди великої ваги, котрі працюють по регулярним лініям по встановленим розкладом. Завантаження терміналів здійснюється як правило

					РКБ.ТЛ-441.002.ПЗ	Арк.
Змн	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		28

нічний час, а рух автопоїздів виконується вночі, щоб зранку можна було б прийти в пункт призначення під розвантаженням. Якість термінальних перевезень характеризується високою швидкістю доставки вантажів і ефективним використанням транспортних засобів.

Технологічний процес термінального транспортування складається з заведення вантажу на терміналах і вивезення його з терміналу, вантажопереробці на терміналі, перевезення вантажів між терміналами призначення і відправлення.

У даному розділі викладено теоретичні аспекти формування логістичного каналу доставки вантажів.

Визначено, що в процесі реалізації функцій розподільчої логістики виникає тісна взаємодія між постачальниками і споживачами готової продукції, які утворюють дві мікрологістичні системи, пов'язані між собою логістичним каналом (каналом розподілу). Логістичний канал – це шлях, що формується частково впорядкованою сукупністю юридичних або фізичних осіб (постачальників, виробника і посередників), що об'єднані для досягнення спільної мети і забезпечують створення та доведення матеріального потоку від однієї логістичної системи до іншої та до кінцевого споживача. Використання каналів розподілу приносить виробникові певні вигоди, оскільки забезпечує продаж продукції найбільш ефективними способами, дозволяє доводити продукцію до цільових ринків, економить витрати на розподіл.

Розглянуті особливості організації транспортування в комплексі логістичних процедур. Визначено, що до завдань транспортної логістики відносять забезпечення технічної і технологічної сполученості учасників транспортного процесу, узгодження їхніх економічних інтересів, а також використання єдиних систем планування.

					РКБ.ТЛ-441.002.ПЗ	Арк.
Змн	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		29